
Obrazy imaginace v čase. Na Pedagogické fakultě UK skončila 8. mezinárodní konference Imaginace ve výchově, umění a sportu

Obrazy imaginace v čase. Na Pedagogické fakultě UK skončila 8. mezinárodní konference Imaginace ve výchově, umění a sportu

Karel Čapek kdysi napsal milý text nazvaný Chvála vrtáků (1925). Nešika, vrták, nemotora a nemešlo, protože sám neobratný, vymýšlí jiná řešení – tedy zlepšováky a tím přispívá k pokroku lidstva a usnadnění práce těm, kteří pracovat opravdu umí. Podstatou všech zlepšováků ale nejsou nešikovové, nýbrž IMAGINACE. A právě jí byla věnována 8. mezinárodní konference nazvaná „Imaginace ve výchově, umění a sportu,“ kterou na 7. května 2009 připravila Katedra občanské výchovy a filosofie Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy spolu s Českou olympijskou akademií.

Skeptičtější nebo pragmatičtější povahy se možná budou vzpírat uvěřit, ale je tomu skutečně tak: imaginace je v lidském životě i vývoji společnosti jednou z nejdůležitějších kategorií a přímo klíčovou podmínkou jakéhokoli pokroku a rozvoje civilizace. Na základě přednesených příspěvků diskutovali o imaginaci studenti a profesori fakulty spolu se zahraničními hosty z Německa, Velké Británie, Lotyšska, Litvy a Ruska.

Různost zvolených témat z oblasti umění, výchovy, vzdělávání, historie, sportu nebo sociologie, kterým se pedagogové a badatelé věnovali, dokazovala, jak hluboce ovlivňuje a zasahuje imaginace naše životy, i když si to sami neuvědomujeme. „Imaginace je dimenze kreativity a nesmrtelnosti, je cestou k sebezkoumání a základem schopnosti projít například změnou pracovních profesí,“ řekl Prof. Dr. Lev B. Vertgeim z univerzity v Novosibirsku, „její ztráta nebo oslabení předznamenává krize moderní civilizace.“ Přednáška temperamentního Prof. Vertgeima vzbudila mezi studenty značný ohlas, protože možná víc než jiné vystihovala citlivé období, kterým sama imaginace v současné době prochází. Věnovala se imaginaci v zábavním průmyslu, tedy imaginaci jako komerčnímu produktu, a cestám, které k němu vedou. Ve druhé části přednášky zkoumal dnes velmi populární a světově rozšířenou „fantasy literaturu“ jako zdroj imaginace a inspirace pro mladou generaci, která vědomými návraty do historických období nebo fantazijních neexistujících světů, vytváří vlastní subkulturu a vyhraněný estetický názor ve výtvarném umění, literatuře i hudbě.

Prof. Dr. Lev B. Vertgeim z univerzity v Novosibirsku

Také další přednášející se vyjadřovali o imaginaci jako o „cestě v čase“ a to v obou směrech - historií i budoucností. Jejich průsečíkem je přítomnost, která vyvolává potřebu dialogu generací, a ten by bez imaginace nebyl možný. O imaginaci v umění, kde ji jako klíčovou pro vznik uměleckých děl chápe většina z nás, hovořili např. Prof. Dr. Diethelm Blecking (Albert-Ludwigs-Universität Freiburg), Prof. Dr. Franz Bockrath (Universität Darmstadt) nebo Prof. Otakar Funda. Jejich přednášky plné odkazů na slavná díla minulosti i přítomnosti podpořená citacemi slavných umělců a myslitelů od antiky po dnešek byly strhujícím příběhem „cesty imaginace v čase,“ obrazem nekonečnosti jejích proměn a nevyčerpatelnosti možností, jak s ní pracovat. Z českých přednášejících dále vystoupili Prof. Radim Palouš (UK PedF), prof. Anna Hogenová (UK PedF), doc. Naděžda Pelcová (UK PedF) a doc. Jan Županič (UK PedF).

Prof. Dr. Diethelm Blecking, Albert-Ludwigs-Universität Freiburg

Zcela jedinečnou roli hraje imaginace v oblasti zlepšování sportovních výkonů a především v uzdravování a rehabilitaci po sportovních aktivitách, které někdy mají tragické vyústění v podobě dočasné nebo trvalé invalidity. Na toto téma hovořil Prof. Dr. Scott Fleming (Cardiff School of Sport). Příklady zapojení imaginace na cestě k uzdravení, k návratu na kolbiště vrcholového sportu a k netušeným možnostem rozvoje osobnosti dokumentoval Prof. Fleming na osobnosti Jo Melen, velšské medailistky v judu. Po těžkém zranění kolene, sedmnácti operacích a několikaletém léčení a rehabilitaci se nejen dokázala vrátit ke sportu, ale zapojením imaginace, duchovních složek své osobnosti a také díky studiu se začala zabývat vztahem kultury a sportu a především etikou sportu. Její komplexní přístup ke kulturním, etickým a také sociálním otázkám sportu nalezl v odborných kruzích i zájmových sportovních klubech značnou odezvu.

CARDIFF SCHOOL OF SPORT - YSGOL CŴRMAEON CAERDYDD

The 'sociological imagination', injury and rehabilitation: A case study from elite sport

Scott Fleming, Lynne Evans & Jo Melen

UWIC

Další osobností, o které přednášel Prof. Fleming, byl americký sociolog Charles Wright Mills (1916-1962) a jeho nejznámější dílo Sociologická imaginace z r. 1959. Vysvětluje, jak nezbytná je imaginace v sociálních otázkách. „Když ztratíte práci, je to pro vás osobní těživý problém, když práci ztratí milion a půl lidí, je to velký sociální problém,“ řekl Prof. Fleming. „Hledání způsobů, jak odstranit sociální izolaci těch, kteří jsou postiženi nějakou osobní krizí, a posílení jejich

sociální ochrany je veřejnou záležitostí, která vyžaduje silnou imaginaci a také vůli navržená opatření uvést do praxe. Zdůraznil, že podle Millse je třeba porozumět jejich osobní i společenské biografii v historickém kontextu. „Mills jako vlivný a radikální sociální teoretik patřil k nejtvrdějším kritikům sociální a politické reality Ameriky první poloviny 20. století a také proto byl všem nepohodlný. Je opravdu také těžké polemizovat s jeho tvrzením, že „... jakkoli obtížná otázka neospravedlňuje odpověď, že to nelze udělat lépe...“ uzavřel svou přednášku prof. Fleming.

1. C Wright Mills and 'The Sociological Imagination'

Two sets of key themes:

- History and biography
 - Structure to agency
 - Episodes in historical context
- Personal troubles and public issues
 - Restricted opportunities for a woman / women

Prof. Dr. Scott Fleming, Cardiff School of Sport

8. mezinárodní konference Imaginace ve výchově, umění a sportu navazuje na bohatou tradici mezinárodních konferencí, které se každý rok v diskusi zaměřují na jedno významné téma sdružující oblasti výchovy, umění a sportu: Prostory porozumění: výchova, umění, sport (2002), Odpovědnost ve výchově, umění a sportu (2003), Pragma jako tvůrčí čin ve výchově, umění a sportu (2004), Pohyb ve výchově, umění a sportu (2005), Násilí ve výchově, umění a sportu (2006), Hodnoty ve výchově, umění a sportu (2007) a Ethos ve výchově, umění a sportu (2008).

K přednostem konference patří bohatá mezinárodní účast přednášejících z mnoha evropských zemí (Anglie, Česká republika, Francie, Litva, Lotyšsko, Německo, Rusko, Slovensko, Wales), interdisciplinární charakter konference a otevřenost k odborné veřejnosti, díky které mohou vedle mezinárodně uznávaných autorit a etablovaných odborníků přednášet své příspěvky také doktorandi studující příbuzné obory.

„Největším přínosem těchto mezinárodních konferencí pro naše studenty, doktorandy a i pro nás, přednášející profesory, je možnost kontaktu se světem západní vědy a konfrontace s pojetím badatelské práce na východ střední Evropy,“ zhodnotila průběh a význam konference jedna z organizátorek Prof. PhDr. Anna Hogenová, CSc. „Potvrzuje se, že přístup západních vědců k tématu-problému je především analytický, vždycky je to precizní popis nějakého stavu, kdežto východoevropských myslitelé, tedy především novosibirští Rusové to vidí úplně jinak – je v tom spousta především ideologického, neuvědomělého a pořád ještě politického hlediska a to se nedá skrýt. My v české kotlině jsme na rozhraní mezi přístupem analytickým a fenomenologickým a chtěli bychom být v tomto smyslu pro Evropu stmelujícím článkem. Přáli bychom si, aby si naši studenti a doktorandi uvědomili a aby o tom se zahraničními badateli diskutovali, neboť dialog je základem filosofie výuky u nás na fakultě.“ A jaké bude téma pro příští rok? „Počkáme, až se samo vyloupne,“ zakončila s úsměvem Prof. Hogenová.